

ÅRSMELDING 2007 LANDBRUK

for Tana, Nesseby og Berlevåg kommuner

TANA KOMMUNE
UTVIKLINGSAVDELINGEN

Landbruket i Tana, Nesseby og Berlevåg

1. Innledning

Landbruksforvaltningen i Tana dekker i tillegg til egen kommune også kommunene Nesseby og Berlevåg, og er en del av utviklingsavdelingen i Tana kommune. Tana kommune mottar en årlig godtgjørelse for å utføre oppgaver innen landbruksforvaltningen for Nesseby og Berlevåg kommuner.

Utviklingsavdelingen ivaretar ulike statlige og kommunale forvaltningsoppgaver knyttet til lovgiving, tilskuddsordninger og finansieringssøknader innen landbruk og bygdeutvikling.

I år 2007 jobbet landbruksrådgiver Terese Nyborg i full stilling. Jostein Fløgstad har jobbet delvis med landbrukssaker frem til Merete Helander begynte i full stilling i mai etter fødselspermisjon. Næringsrådgiver Frans Eriksen fungerer som rådgiver innen økonomiplanlegging og finansieringssøknader. Avdelingsleder i perioden har vært Svein Ottar Helander.

Eanadoallu Deanus, Unjárggas ja Bearalvágis

1. Ovdasátni

Eanadoallohálddášeapmi Deanus, mii maiddái doibme Unjárgga ja Bearalvági gielddaid, gullá Deanu gieldda ovdánahttinossodahkii. Unjárgga ja Bearalvági gielddat mákset jahkásaččat buhtadusa Deanu gildii dán barggu ovddas.

Ovdánahttinossodat áimmohuššá iešguđetlágán stáhtalaš ja gielddalaš bargguid, mat gusket eanadoalu ja giliovdáneame lágáide, doarjjaortnegiidda ja ruhtaohcamiidda.

Jagi 2007:s doaimmai Terese Nyborg eanadoalloráđdeaddin olles virggis. Jostein Fløgstad maid barggai muhtin eanadoalloáššiiguin dassáži go Merete Helander fas miessemánus máhcai riegádahttinlobis. Ealáhusráđdeaddi Frans Eriksen bargá áššiin mat gusket ekonomiiaplánemii ja ruhtaohcamiidda. Ossodatjođiheaddjin dán áigodagas leamaš Svein Ottar Helander.

Jørn Aslaksen
rådmann

2. Innholdsfortegnelse

1.	INNLEDNING	2
2.	INNHALDSFORTEGNELSE	3
3.	LANDBRUKSSTATISTIKK	4
	<i>Tana</i>	4
	<i>Nesseby</i>	4
	<i>Berlevåg</i>	4
4.	MELKEPRODUKSJON	5
5.	SAUEHOLD	6
	<i>Organisert beitebruk</i>	6
6.	SVINEHOLD	6
7.	ØKOLOGISK LANDBRUK	7
8.	DEN KOMMUNALE LANDBRUKSFORVALTNINGEN	7
	<i>Infoskriv</i>	7
	<i>Lovforvaltning</i>	7
9.	TILSKUDD TIL INVESTERINGER	8
	<i>Innvilgede finansieringssøknader innen landbruk 2007 – Innovasjon Norge</i>	8
	<i>Kommunalt primærnæringsfond 2007 (Tana)</i>	8
	<i>Fond for samfunnsutvikling 2007 (Nesseby)</i>	8
10.	ANDRE TILSKUDD	9
	<i>Regionale miljøtilskudd</i>	9
	<i>SMIL</i>	9
11.	ETABLERTE TILLEGGSNØRINGER	10
	<i>Varangerlam</i>	10
	<i>Unjárgga dološ sávzza searvi – Nesseby Villsaulag</i>	10
	<i>Heimen Gård - Villsvinsprodukter</i>	10

Tabelloversikt

Tabell 1.	Landbruksstatistikk for Tana kommune, gårdsbruk som mottar produksjonstilskudd (kilde: SLF)	4
Tabell 2.	Landbruksstatistikk for Nesseby kommune	4
Tabell 3.	Landbruksstatistikk for Berlevåg kommune	4
Tabell 4.	Melk levert til meieriet fra produsenter i Tana og Nesseby.	5
Tabell 5.	Kommunevis oversikt over salg og kjøp av melkekvoter 2007	5
Tabell 6.	Organisert beitebruk, oversikt dyr sleppt og tapt på beite 2007	6
Tabell 8.	Antall innvilgede finansieringssøknader Innovasjon Norge; tilskudd og lån	8
Tabell 10.	Fond for samfunnsutvikling 2007 i Nesseby kommune, antall innvilgede søknader fordelt på ulike tiltak og samlet kronebeløp.	8
Tabell 11.	Tilskuddforvaltning; produksjon, avløser, regionale miljøtilskudd og SMIL.	9

Bilder: Terese Nyborg

3. Landbruksstatistikk

Tana								Endring i perioden 2000 - 2006	
	2000	2001	2002	2004	2005	2006	2007	Antall	%
Antall gårdsbruk									
Totalt antall bruk	148	129	115	94	89	89	84	-64	-43 %
Bruk med husdyr	101	91	86	83	79	79	71	-30	-30 %
Fordelt på:									
Bruk med ku	46	44	43	42	40	34	34	-12	-26 %
Bruk med sau	49	45	41	39	37	36	34	-15	-31 %
Bruk med gris	2	2	2	2	2	2	3	1	50 %
Jordbruksareal									
Jordbruksareal, eget da	19 807	17 670	16 487	15 996	14 804	14 804	14 230	-4 364	-22 %
Jordbruksareal, leid da	6 282	7 314	8 062	9 731	9 874	9 888	11 651*	3 730	59 %
Jordbruksareal i alt, da	26 089	24 984	24 549	25 727	24 495	24 692	24 554	-758	-3 %
Husdyrtall									
Antall kyr	795	785	776	775	723	753	712	-96	-12 %
Antall storfe			1 168	1 181	1 258	1 382	1 357	214	18 %
Antall sau	2 552	2 542	2 465	2 401	2 048	1 945	1 746	-889	-35 %
Antall gris			80	73	76	73	64	-7	

Tabell 1. Landbruksstatistikk for Tana kommune, gårdsbruk som mottar produksjonstilskudd (kilde: SLF)

*Arealer som samdrifter søker på er registrert som arealer leid

Nesseby								Endring i perioden 2001 - 2007	
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	antall	%
Antall gårdsbruk									
Totalt antall bruk	9	10	11	6	6	7	12	3	33 %
Bruk med ku	2	2	1	1	1	1	1	-1	-50 %
Bruk med sau	7	8	10	5	5	6	11	4	57 %
Jordbruksareal									
Jordbruksareal i alt, daa	2 530	2 591	2 490	2 156	2 172	2 656	3 150**	620	25 %
Husdyrtall									
Antall kyr	31	31	21	21	18	19	22	-9	-29 %
Antall øvrig storfe	65	62	30	30	35	31	34	-31	-48 %
Antall sau	765	867	772	772	836	959	1243	478	62 %

Tabell 2. Landbruksstatistikk for Nesseby kommune.

** 308daa av arealene høstes i Tana.

Berlevåg								Endring i perioden 2001-2007	
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Antall	%
Antall gårdsbruk									
Bruk med sau	1	1	1	1	1	1	1	0	0
Jordbruksareal i alt, da	144	164	164	164	164	164	164	0	0
Antall sau	95	86	60	83	78	74	77	-21	-22 %

Tabell 3. Landbruksstatistikk for Berlevåg kommune

4. Melkeproduksjon

I 2007 var det 34 melkeprodusenter i Tana. I løpet av 2007 var det to produsenter som solgte melkevotene.

Melk levert meieri 2007

Melkeproduksjon	2000	2001	2002	2004	2006	2007	Endring fra 2000
Levert til meieri liter	4 618 982	4 476 937	4 322 892	4 474 328	4 607 078	4 780 686	161 704

Tabell 4. Melk levert til meieriet fra produsenter i Tana og Nesseby.

Melkeleveransen fra Nesseby og Tana kommune økte sammenlignet med år 2000. I Nesseby og Tana kommune er den totale melkevoten 5 325 068 liter. Det er 550 000 liter som ikke ble produsert. Det ble produsert mer melk i 2007 sammenlignet med året før. TINE økte muligheten til å produsere 10 % over kvoten uten overproduksjonsavgift da det var mangel på melk i Norge.

Produsentene i Nesseby og Tana har potensial til å levere mer melk uten kvoteøkning fra TINE. Det er fortsatt bruksnedleggelse selv om produksjonen øker. Det er i gjennomsnitt 21 kyr per bruk i Tana og Nesseby. Det ligger noe over landsgjennomsnittet som er 18 kyr per bruk.

Tabell 5. Kommunevis oversikt over salg og kjøp av melkevotene 2007

Kommune	(antall kvoter) og totalkvoter i liter, kvotebrev	(antall kvoter solgt) og totalkvantum	antall kjøpere og ønsket totalkvantum	kjøp fra staten, liter	kjøp fra private, liter	samdrift**
Vadsø	(3) 510 462	(1) 113 739	2	8 986	115 935	-
Kautokeino	(13) 963 138	(2) 96 537	5	26 203	-	-
Alta	(60) 7 921 861	(3) 200 842	45	212 021	305 706	5
Kvalsund	(3) 268 002	-	-	-	-	-
Porsanger	(13) 1 303 493	(1) 34 605	7	30 425	-	-
Karasjok	(15) 1 526 295	(1) 110 408	3	13 269	17 303	-
Lebesby	(6) 575 050	-	6	24 686	-	-
Tana	(34) 5 203 417	(2) 238 318	21	96 343	-	5
Nesseby	(1) 121 651	-	1	4 741	-	-
Sør-Varanger	(21) 2 553 409	(1) 104 302	14	60 778	10 000	2
Sum	(169)20 946 778	(11) 898 751	(104)3 584 348	477 452	448 944	12

Tallene er hentet fra kvotebrev fra SLF. Inaktive (sovende) kvoter er ikke med.

Utfordringer innen melkeproduksjonen:

For å dekke behovet for melk økte TINE kvotene i 2007 med 10 %. I Tana og Nesseby kommuner ble det produsert 173 608 liter mer melk i 2007 i forhold til året før. Det er likevel mulighet til å produsere betydelig mer melk da man ikke oppnådde å produsere totalkvoten. Det ser i tillegg ut til at kvotene vil øke med 2 % neste år uten at produsentene må betale overproduksjonsavgift.

I tillegg til dette er det kommet signaler om kravet til løsdrift 1.1.2024 skal revurderes. Landbruks og matdepartementet har satt ned ei arbeidsgruppe som skal vurdere kravet om løsdrift i en bredere miljøpolitisk sammenheng. Arbeidsgruppen skal legge frem sin vurdering 1.mars 2008. Om kravet ikke blir endret vil det kunne skape mange økonomiske problemer for bøndene ved at de vil måtte bygge om, eller bygge nye fjøs.

5. Sauehold

I Nesseby øker antall sauebruk og det er flere som starter med villsau. Det ble etablert 4 nye bruk i 2007 som søker produksjonstilskudd i landbruket. I Berlevåg er det fortsatt et aktivt sauebruk. I Tana har det vært nedgang med 15 bruk siden 2000. Det er mest små enheter med 30 – 50 vfs som går ut av produksjon.

Organisert beitebruk

Tana beitelag rapporterer at av 4 328 dyr sendt ut på beite så var tapet 227 dyr. Klubbvik beitelag tapte 216 dyr av totalt 2 476 dyr. I Tana var tapsprosenten på lam 6 % og på sau 3 % og i Nesseby var tapsprosenten 7 % på sau og 10 % på lam. Det er ikke rapportert tap av dyr på beite i Berlevåg kommune.

Det har ikke vært bjørneangrep i Nesseby under 2007, men det har vært betydelige tap av lam til jerv og gaupe.

Organisert beitebruk	sleppt		tapt	
	sau	lam	sau	lam
Tana beitelag	1680	2642	73	107
Klubvik Beitelag	974	1502	67	149
Unjárga dolos sávzza searvi	298	371	2	10

Tabell 6. Organisert beitebruk, oversikt dyr sleppt og tapt på beite 2007.

6. Svinehold

Det var i 2006 en overproduksjon på svinekjøtt på rundt 3 800 tonn. Det var vanskelig situasjon for næringen. Og det ble satt i gang omfattende tiltak for å redde situasjonen da det prognosert 12 000 tonn i overproduksjon, dette så ut til å virke. Salget av svinekjøtt økte og det ble faktisk et lite underskudd av produksjonen. (kilde: bondelaget)

Det ble solgt (slaktet eller som livdyr) i overkant av 800 gris i Tana i 2007. Dette er en økning fra 2007. Finnmark ble generelt solgt mindre gris i 2007 (2001 gris) i forhold til 2006 (2451 gris). (kilde: slf)

7. Økologisk landbruk

Utvikling av økologisk landbruk og omsetning av økologiske landbruksprodukter er et landbrukspolitisk satsningsområde. Soria Moria erklæringen har satt som mål at 15 prosent av matproduksjonene og matforbruket i 2015 skal være økologisk. I Nesseby kommune er det en saueprodusent som har arealer i karens og i Tana er det en saueprodusent og en fôrprodusent som har arealer i karens.

8. Den kommunale landbruksforvaltningen

Landbruksforvaltningen omfatter næringsutvikling og planlegging, tilskudds- og lovforvaltning og rådgivning innen jord- og plantekultur og økonomi.

Aktiviteter:

- Deltakelse på møte om rovvilt i Nesseby i januar.
- Kommunen deltok i seminaret om grønn omsorg i Alta 4. og 5. juni som Alta kommune arrangerte. Her deltok også noen produsenter fra Tana Kommune.
- Kommunesamling for landbruksforvaltning som Innovasjon Norge arrangerte i Tana 11. og 12. juni.
- Det ble arrangert tre dagers Gårdskart kurs i Lakselv for Nesseby-, Tana-, lebesby-, Karasjok og Hammerfest kommuner. I tillegg til landbruksforvaltning deltok arealplanlegger både i Tana og Nesseby kommune.
- Deltatt i møter i forbindelse med rullering i kommuneplanens arealdel i Nesseby kommune.
- Hospitering hos Innovasjon Norge 19 og 20. november.
- Kommunesamling arrangert av Fylkesmannen for landbruksforvaltningen 27. og 28. november i Lakselv. I den sammenheng deltok vi også i ledermøte i Finnmark Bondelag.

Infoskriv

Det ble i løpet av 2007 sendt ut 3 infoskriv med aktuell informasjon til alle produsenter som søker produksjonstilskudd fra Tana, Nesseby og Berlevåg kommune.

Lovforvaltning

Saker behandlet etter jord- og konsesjonslov
--

42

9. Tilskudd til investeringer

Landbruksforvaltningens medvirkning i disse saker har vært økonomisk planlegging, hjelp til å utarbeide søknad og søknadsbehandling. I tillegg følger kontroll av tiltak og regnskap ved prosjektavslutning og utbetaling.

Innvilgede finansieringssøknader innen landbruk 2007 – Innovasjon Norge

Innovasjon Norge	kr. Tana	kr. Nesseby	Sum
A. Lån	3 384 000	0	3 384 000
B. Tilskudd	600 000	182 000	782 000
C. Kvinnerettede tiltak lån	1 356 500	0	1 356 000
D. Kvinnerettede tiltak tilskudd	570 000	0	570 000

Tabell 7. Antall innvilgede finansieringssøknader Innovasjon Norge; tilskudd og lån

Kommunalt primærnæringsfond 2007 (Tana)

Kommunebudsjettet for 2007 hadde ikke overskudd til primærnæringsfondet og det ble ikke behandlet søknader i 2007.

Fond for samfunnsutvikling 2007 (Nesseby)

Fra fond for samfunnsutvikling ble det tildelt midler til investeringer og prosjekter innen landbruk og reindrift på til sammen 355 763,-. Det ble innvilget tilskudd til 7 tiltak i landbruksnæringen og to til reindrift.

Kommunalt fond for samfunnsutvikling Nesseby - landbruk og reindrift

Type investering	Antall	Beløp
Landbruksmaskiner	2	42 560
Kjøp av gård/ utbedringer fjøs	3	221 026
Kjøp av melkekvote	1	22 177
Utvikl.tilskudd. landbruk - prosjekt	1	70 000
Utvikl.tilskudd. reindrift - prosjekt	2	136 000
Sum	9	355 763

Tabell 8. Fond for samfunnsutvikling 2007 i Nesseby kommune, antall innvilgede søknader fordelt på ulike tiltak og samlet kronebeløp.

10. Andre tilskudd

I tillegg til investeringstilskuddene er det en del tilskudd til drift, refusjonsordninger og andre ordninger som lokalt forvaltes av landbrukskontorene.

Tilskuddsforvaltning

Type	Tana	Nesseby	Berlevåg
Produksjonstilskudd 2007	16 233 009	1 828 148	158 570
Avløser ferie og fritid 2007	1 795 031	Ikke oppgitt	20 000
Avløser sykdom 2007	132 312	173 660	0
Utredning/Tilrettelegging			
Regionale miljøtilskudd 2007	678 750	203 600	6 845
SMIL 2007	207 260	66 000	0

Tabell 9. Tilskuddforvaltning; produksjon, avløser, regionale miljøtilskudd og SMIL.

Produksjonstillegg er et avtalefestet inntektsregulerende tilskudd for å oppfylle målene i landbrukspolitikken. Avløserrefusjon er en refusjonsordning for avløsning ved ferie og fritid, og ved sykdom. Dette tilsvarer kr 193 250,- pr gårdbruker i Tana og kr 166 195,- pr gårdbruker i Nesseby. Tilskudd per bruker har gått ned fra 2006 da det i Tana var kr 205 000, og i Nesseby kr 297 000 per gårdbruker. Samdrifter får mindre arealtilskudd og driftstilskudd.

Regionale miljøtilskudd

Regionale miljøprogramtilskudd er spesielt utformet for å løse konkrete miljøutfordringer i hvert enkelt fylke, både knyttet til forurensningsbekjempelse og skjøtsel av kulturlandskap. Det ble søkt over avsatt ramme for regional miljøtilskudd som er kr 3 mill. Dette førte til at noen av satsene ble redusert, spesielt under høsting i avstand fra gårdens driftssenter. Kommunen har også deltatt i evaluering av regionale miljøtilskudd noe i form av spørreskjema.

Sindre Johansen i Mortens har sikret vinterforsyninga.

SMIL

Formålet med SMIL er å ivareta natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap, samt redusere forurensingen fra jordbruket. Det kom inn 15 søknader på SMIL midler på til sammen kr 939 525,-.

Tana, Nesseby og Berlevåg kommune hadde en ramme på kr 273 260,-. Ser man på fordelingen av rammen i forhold til antall aktive bruk per kommune fordelingen av kr 273 260 vært 11 % til Nesseby kommune, 88 % til Tana Kommune mens Berlevåg hadde hatt 1 %. Søkere fra Nesseby Kommune fikk innvilget 24 % av rammen mens søkere fra Tana Kommune fikk innvilget 76 % av den totale innvilgede rammen.

11. Etablerte tilleggsnæringer

Varangerlam

Selskapet Varangerlam BA ble startet i september 2006 av 11 bønder langs Varangerfjorden. Bedriften skal videreforedle og selge produkter av lam. Lavvorøkt lår, fylt bog og bokna sider er hovedprodukter. Produktene er spennende og salget går strykende. Bøndene har avtale med Gilde om nisleproduksjon. Varangerlam BA kjøper skrottene tilbake fra Gilde slakteriet i Karasjok. Skrottene blir nedskjært og videreforedlet i Krampenes utenfor Vadsø der kokken Neil Lupton har godkjent kjøkken. Selve salget foregår i butikkene i Vardø, Vadsø, Kiberg, Kirkenes, Tana og Båtsfjord. I tillegg selges det til lokale hoteller og spisesteder. Øst Finnmark Forsøksring har hatt prosjektledelsen for "Varangerlam", der Tana Videregående Skole og Neil Lupton er samarbeidspartnere.

Unjárgga dološ sávzza searvi – Nesseby Villsaulag

Nesseby villsaulag hadde også i 2007 slakt i mobilt slakteri med direkte salg fra bussen. Slakteriet var leid inn fra reindriften og prosessen godkjent av mattilsynet. Resultatet ble en suksess, da det ble solgt 200 skrotter på få dager.

Nesseby Villsauprodukter BA ble stiftet i oktober 2006 med formål å drive kjøp og salg av landbruksprodukter produsert av lagets medlemmer. Laget skal fortsette med prøveprosjektet med slakt av villsau og produkter.

Handel med villsauskinn. Dag Broch og Olav Dikkanen på Varangermarkedet.

Heimen Gård - Villsvinsprodukter

Heimen gård har villsvinsfarm ca 14 avlspurker og 35 slaktegriser. Gården selger hele skrotter og har i tillegg et prosjekt med videreforedling. Produksjonen fra villsvin er bl a karbonader, røkt kjøtt og surret steik.

